

Det pædagogiske læringsmiljø

Fagligt blik

Inspireret af Kids materialerⁱ ser vi det pædagogiske læringsmiljø, som stor betydning for den pædagogiske kvalitet i dagtilbud.

Børn lærer og udvikler sig i samspillet med andre børn og voksne i daginstitutionens fysiske og sociale læringsmiljø.

Læring og udvikling i daginstitutioner er i langt overvejende grad knyttet til barnets erfaringer med sociale samspil, kropslige erfaringer og erfaringer med materialer. Dermed får læringsmiljøet stor betydning for barnets udvikling og læring.

Barnet er i en periode, hvor erfaring og læring sker gennem det at undersøge og gå på opdagelse. Barnets hele færden danner grundlag for erfaringsdannelsen.

Rummene skal danne rammer og inviter til gode læringsoplevelser –og en forudsætning for dette er, at rum og indretning indgår som væsentlige elementer i de pædagogiske overvejelser og valg i institutionerne.

Det er en del af den pædagogiske omsorg, at alle børn blive mødt af gode og fysiske læringsrum. Det er hensigten, at de fysiske rum skal befordre gode læringsoplevelser og at rummene afspejler det pædagogiske grundlag og målene med pædagogikken.

Endvidere er der en række vigtige elementer, der i det pædagogiske læringsmiljø spiller en yderst betydningsfuld rolle bl.a. det empatiske, inkluderende og relationelle samspil børnene imellem samt mellem børn og medarbejder.

Der skal både være plads til det planlagte læringsmiljø samt til det spontane. Et pædagogisk læringsmiljø kan f.eks. opstå spontant omkring en aktivitet. Med andre ord, er læringsmiljøet ikke kun et fysisk rum, men en ramme hvor der er plads til at følge børnenes spor. At følge børnenes spor betyder også, at en planlagt aktivitet pludselig kan tage form i noget andet.

For at dette kan finde sted, er det en forudsætning, at medarbejder samt leder i dagtilbuddet løbende har blik for, hvordan praksis bedst muligt kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges. Ex. gennem Positioneringsskemaer og daglig struktur og systematik. Når voksne organiserer sig systematisk, giver det frihed for børnene.

Tegn til refleksion og justering af praksis i forhold til det pædagogiske læringsmiljø

Vi ser medarbejdere, der ved hvor de skal være, og hvor de andre er, i bestemte tidsrum og at dette overholdes.

Vi ser medarbejdere, der ved hvorfor de skal være der. F.eks. hvilken rolle og opgave de har.

Vi ser medarbejdere, der gør sig hele tiden overvejelser om hvordan de skal justere sig og interagere i situationen.

Vi ser medarbejdere, der har fokus på, at der finder læring sted hele dagen – i legen, i planlagte, spontane aktiviteter og i rutinesituationer.

Strukturen justeres ud fra de omskiftelige behov, der kan være gennem dagen og over tid, og at mødeplaner justeres derefter.

Vi ser medarbejdere, der tager ansvar for at sørge for gode rammer, plads til legen, dialogen og udfordrende aktiviteter. Det er et tegn, at børnene hele tiden møder nye udfordringer og nye læringsrum. Og at indholdet hele tiden justeres, for at understøtte progression i børnenes læringsproces.

Vi ser medarbejdere, der indretter det fysiske læringsmiljø således, at børnene har adgang til materialer og at der er plads til længerevarende procesforløb, så børnene kan gå til og fra og være i gang over længere tid.

Processen er vigtigere end produktet.

Vi ser medarbejdere, der er støttende, legende, igangsættende og inspirerende i mødet med børnene.

Vi ser medarbejdere, der har faglige refleksioner over det pædagogiske læringsmiljø og vurderer dette ud fra børnenes perspektiv.

Praksisfortælling:

Dagpleje:

En formiddag er jeg ude og lege med mine fire børn. Jeg har i længere tid gået med overvejelser om, hvordan jeg kan indrette uderummet, så det inspirerer børnene til at skabe nye lege. Jeg har fået den ide at sætte nogle træfirkanter og figurer ud på legepladsen, som alle børn, både store og små, kan være interesserede i og nysgerrige på. Jeg går foran og sætter legen i gang og giver dem nogle ideer til, hvad vi kan bygge. Vi bygger et hus sammen, og jeg guider børnene i byggelegen. Børnene går aktivt med på legen, der bliver mere spontan og nye muligheder viser sig for børnene og de eksperimenterer med formerne.

Jeg skaber mulighed for at legen kan udvikle sig ved at sætte rammen og inspirere børnene. Efter lidt tid trækker jeg mig og børnene begynder selv at hoppe, kravle, gå i og udenom figurerne og lave en motorikbane af figurerne.

Vuggestue:

Jeg ønskede at skabe et læringsrum i garderoben, ved at Jeg tog kun 3-4 børn med af gangen, så jeg kunne være nærværende og støttende i forhold til at børnene skulle tage tøj på.

Der var ingen konflikter, børnene spejlede sig i hinanden og de havde lyst til at hjælpe hinanden. Jeg oplevede at de blev mere selvhjulpne og at der var mere ro og tid til det enkelte barn. Vi fik snakket om hvad de forskellige beklædningsgenstande hed og hvad vi skulle have på og hvorfor de skulle have det på.

Jeg havde bevidst taget en pige med, der tit er lidt hård ved de andre børn. Hun er god til selv at tage tøj på, og er tit først færdig. Hun vil rigtig gerne hjælpe de andre børn, så derfor gav jeg hende den opgave. Ved at give hende denne opgave, prøvede jeg at give hende en betydning ind i fællesskabet.

Det er vigtigt at skabe små læringsmiljøer. Det udvikler gode relationer både blandt børn og voksne, tid til fordybelse og læring.

Børnehave:

Under Corona blev der fjernet en masse legetøj idet vi skulle fjerne en del af det svært vaskbare legetøj. I min frustration over de meget tomme rumdelere på stuen, kom jeg på, at vi kunne lægge en af dem ned. Den ligger sådan at man har 9 rum/huller man kan kravle rundt i og henover. Den giver altså rigtig gode motoriske udfordringer.

Der blev hurtigt leget meget aktivt med rumdeleren. Dels bliver den brugt til at klatre henover. Den bliver brugt til at sidde og lege i. En del børn medbringer forskellige klodser eller dyr, som de leger med i et rum. Ligesom vi har et lille rat, som passer i et rum. Her blev den til en bus/bil.

Jeg har opnået mere end jeg umiddelbart havde regnet med. Børnene finder mange flere lege end kun de motoriske lege.

Jeg synes mit eksperiment er lykkedes. Jeg har lyst til at udbygge den, i det jeg tror det kan skabe en masse ny leg.

ⁱ Kids materialet – kvalitet i dagtilbud i forhold til de fysiske omgivelser, relationer samt leg og aktivitet. –side25